

شارل بودلر

کتاب سوم

ترجمه‌ی رضا رضایی

نشر
فنیجان

تهران
۱۴۰۲

بودلر، شارل پیر، ۱۸۲۱-۱۸۶۷ م.
Baudelaire, Charles Pierre
شارل بودلر: مجموعه‌ی ۱۸۵۲-۱۸۵۷ و شعرهای واپسین/
[گردآوری و] ترجمه‌ی رضا رضایی.
تهران: نشر فنیجان، ۱۴۰۲.
۲۹۶ ص: ۱۳/۵×۲۰/۵ م.
علوم انسانی. شعر فرانسوی.
۹۷۸-۶۲۲-۹۳۷۶۹-۰-۴
فیبا.
فارسی-فرانسه.
شعر فرانسه - قرن ۱۹ م. - ترجمه‌شده به فارسی.
French poetry - 19th century - Translations into Persian.
شعر فارسی - قرن ۱۹ - ترجمه‌شده از فرانسه.
Persian poetry - 20th century - Translations from French.
رضایی، رضا، ۱۳۳۵- ، گردآورنده، مترجم.
PQ ۲۲۲۳
۸۴/۸
۹۳۰۳۶۶۴

سرشناسه
عنوان و نام پدیدآور
مشخصات نشر
مشخصات ظاهری
فروست
شابک
وضعیت فهرست‌نویسی
یادداشت
موضوع
موضوع
موضوع
موضوع
شناسه‌ی افزوده
رده‌بندی کنگره
رده‌بندی دیویی
شماره‌ی کتاب‌شناسی ملی

شارل بودلر	شاعر
رضا رضایی	مترجم
حسن کریم زاده	طراح اونیفرم جلد و صفحات استقبال
مهدی کریم زاده	طرح روی جلد
انوشه صادقی آزاد	تولید فنی
اول، زمستان ۱۴۰۲	نوبت چاپ
۱۰۰۰ نسخه	تیراژ
شابک ۹۷۸-۶۲۲-۹۳۷۶۹-۰-۴	

تمام حقوق این اثر متعلق به نشر فنجان است و هرگونه استفاده از عناصر صوتی و محتوایی آن، کلاً و جزئاً، به هر زبانی و به هر شکلی بدون اجازه‌ی کتبی ناشر ممنوع است و خاطی برای جبران خسارت تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تلفن ۰۹۱۹۸۰۰۱۰۰۵
www.fenjanbooks.ir ■ fenjanbooks@gmail.com

فهرست

پیش‌گفتار مترجم سیزده

شعرهای ۱۸۵۲-۱۸۵۷

۲	مرد و دریا
۶	فواره
۱۲	برای خواننده
۱۸	ناگزیر
۲۴	خودآزار (برای J.G.F.)
۲۸	فانوس‌ها
۳۴	دشمن
۳۸	زندگی پیشین
۴۲	رحمت
۵۲	مه و باران
۵۶	شراب عاشقان
۶۰	شراب مرد تنها
۶۴	پیپ
۶۸	قمار

۷۲	ملال (۲)
۷۶	ملال (۳)
۸۰	ملال (۴)

شعرهای واپسین (۱۸۵۹-۱۸۶۳)

۸۶	شوق نیستی
۹۰	سفر (برای ماکسیم دوکان)
۱۰۸	هر جای بیرون جهان
۱۱۲	هفت پیرمرد (برای ویکتور هوگو)
۱۲۰	پیرزنان کوچک (برای ویکتور هوگو)
۱۳۲	بیوگان
۱۴۰	اسکلت برزگر
۱۴۶	بسی دور از این جا
۱۵۰	قو (برای ویکتور هوگو)
۱۵۸	رؤیای پارسی (برای کونستانتین گیز)
۱۶۶	رؤیای مرد کنجکاو (برای فلیکس نادار)
۱۷۰	مشغله
۱۷۴	هراس دلپذیر
۱۷۸	کیمیای درد
۱۸۲	کوران
۱۸۶	در مدح زیبایی
۱۹۰	ساعت
۱۹۴	اتاق دوگانه
۲۰۲	پیش‌نویس مؤخره (برای چاپ دوم گل‌های شر)
۲۰۸	پایان روز
۲۱۲	ندا
۲۱۶	دعای کافر
۲۲۰	نافرمان
۲۲۴	هشدارگو

۲۲۸	سرلوحه‌ی کتابی نکوهیده
۲۳۲	تعمق
۲۳۶	تاریک‌روشن غروب
۲۴۲	درپوش
۲۴۶	غروب خورشید رماتتیک
۲۵۰	ورطه
۲۵۴	ماه آزرده
۲۵۸	شکوه‌ی ایکاروس
۲۶۲	امتحان نیمه‌شب
۲۶۶	ساعتی پس از نیمه‌شب
۲۷۰	پیش‌بینی نشده
۲۷۹	فهرست الفبایی اسامی شعرها به فرانسه

پیش‌گفتار مترجم

بعد از انتشار دو مجلد ترجمه‌ام از شعرهای بودلر^۱، اکنون مفتخرم که مجلد سوم را به دوستان‌اران ادبیات تقدیم می‌کنم. در پیش‌گفتار کتاب اول توضیح دادم که طبق تقسیم‌بندی خاصی می‌توان شعرهای بودلر را در هفت مجموعه جای داد: شعرهای نخستین (۱۸۳۷-۱۸۴۷) و مجموعه‌ی ژان دووال (۱۸۴۲-۱۸۶۰) ۴۴ شعر کتاب اول بودند؛ در کتاب دوم شعرهای مجموعه‌ی برزخ (۱۸۴۸-۱۸۵۱) و مجموعه‌ی ماری دوپرون (۱۸۵۰-۱۸۶۰) و مجموعه‌ی مادام ساباتیه (۱۸۵۲-۱۸۶۱) را تقدیم کردیم که ۴۴ شعر دیگر را شامل می‌شد؛ و اکنون کتاب سوم با مجموعه شعرهای ۱۸۵۲-۱۸۵۷ (غیر از شعرهای کتاب دوم) و شعرهای واپسین (۱۸۵۹-۱۸۶۳) مجموعاً با ۵۳ شعر به علاقه‌مندان عرضه می‌شود. از این‌رو، اکثر شعرهای بودلر با ترجمه‌ی من در سه مجلد انتشار یافته‌اند. درباره‌ی شیوه‌ی ترجمه‌ام در پیش‌گفتار کتاب اول نکته‌هایی را برشمردم که خوانندگان علاقه‌مند می‌توانند به آن مراجعه کنند. در پیش‌گفتار کتاب دوم از تأثیرگذاری شارل بودلر (۱۸۲۱-۱۸۶۷) و رمانتیسم او سخن گفتم، همچنین از تفاوت او با رمانتیک‌ها و این‌که چرا امروزه او را سمبولیست و آغازگر مدرنیسم شعری و البته چهره‌ای کلاسیک به شمار می‌آورند.

برای اجتناب از اطاله‌ی کلام صرفاً اشاره می‌کنم که در دو مجموعه‌ی کتاب حاضر ما شاهد بلوغ کامل شاعر در تعدادی از مهم‌ترین شعرهایش هستیم و آگاهی او بر گذشت زمان و میرایی آدمی (به‌خصوص در شعرهای واپسین).

همان‌طور که در پیش‌گفتار کتاب اول گفته‌ام، تلاش کرده‌ام در ترجمه‌ام تعادلی میان دقت در بیان مفاهیم از یک سو و ارائه‌ی نثری شاعرانه از سوی دیگر برقرار کنم. نتیجه‌ی کار البته گاهی به سویه‌ی اول و گاهی به سویه‌ی دوم نزدیک‌تر بوده است که دلایل آن در پیش‌گفتار کتاب اول روشن‌تر بیان شده است.

جا دارد تشکر کنم از همکارم، نگار یونس‌زاده، که متن را با اصل مقابله کرد و دقت‌نظرش به بهبود کارم کمک مؤثری کرد. همچنین ممنونم از مجید رنجبر و روزبه افتخاری (مدیران نشر فنجان) که برای انتشار پاکیزه‌ی این کتاب نیز سنگ تمام گذاشتند.

_____ تهران، تابستان ۱۴۰۲

۱. شارل بودلر: کتاب اول (۱۳۹۸) و شارل بودلر: کتاب دوم (۱۴۰۲).

چهارده شارل بودلر: کتاب سوم

ای خزان‌های واپسین، ای زمستان‌ها، ای بهارهای گل‌آلوده،
ای فصل‌های خواب‌آور! دوست دارم و می‌ستایم‌تان
که قلب و روحم را می‌پوشانید چنین
در کفنی بخارگونه و در گوری مه‌آلوده.

در این دشت بزرگ، که باد سرد بازی می‌کند در آن
و در شب‌های بلندش بادنما غرغر می‌کند،
روح من، بهتر از روزهای ملایم نوبهار،
بال‌های کلاغش را می‌گشاید.

برای قلب من که مالا مال است از ماتم

Brumes et pluies

Ô fins d'automne, hivers, printemps trempés de boue,
Endormeuses saisons! je vous aime et vous loue
D'envelopper ainsi mon cœur et mon cerveau
D'un linceul vapoureux et d'un vague tombeau.

Dans cette grande plaine où l'autan froid se joue,
Où par les longues nuits la girouette s'enroue,
Mon âme mieux qu'au temps du tiède renouveau
Ouvrira largement ses ailes de corbeau.

Rien n'est plus doux au cœur plein de choses funèbres,

وُؤنارگ^۱ می‌گوید در باغ‌های عمومی گذرگاه‌هایی هست اساساً پرسه‌گاه آرزوهای ناکام، مخترعان بداقبال، افتخارهای به‌دست‌نیامده، قلب‌های شکسته و جان‌های ملتهب و فروبسته‌ای که هنوز واپسین آه طوفان از آن‌ها برمی‌دمد و از نگاه بی‌پروای شادمانان و بیکارگان می‌پرهیزند. این خلوتگاه‌های سایه‌سار و عده‌گاه پاشکستگان زندگی است.

به‌خصوص به سوی چنین جاهایی است که شاعران و فیلسوفان خوش دارند حدس و گمان‌گرسنه‌ی خود را روانه کنند. این مکان‌ها چراگاه فکر آنان است. اگر جایی باشد که از رفتن به آن روگردان باشند، همان‌طور که پیش‌تر گفتم، قطعاً همان جایی است که اغنیا در آن خوش‌اند. غوغا در خلأ جاذبه‌ای برای آنان ندارد. برعکس، بی‌اختیار کشیده می‌شوند به سوی آن‌چه ضعیف و ویران است و محزون و یتیم.

چشم‌آزموده خطا نمی‌کند هرگز. در این چهره‌های خشک و فرسوده، در این چشم‌های گود و بی‌فروغ، یا فروزان از واپسین شراره‌های نبرد،

در مدح زیبایی

ای زیبا، از آسمان ژرف می آیی یا از مفاک؟
نگاهت، دوزخی و بهشتی،
معجونی می بارد از نیکی و گناه،
و از این رو به شراب می مانی تو.

غروب و طلوع را با هم داری در چشم هایت؛
عطر می فشانی به اطرافت چون شبنم طوفانی؛
بوسه هایت مهرداروست و دهانت سبویی
که پهلوانان را ترسو می سازد و کودکان را دلیر.

از مفاک تاریک می آیی یا از ستارگان؟
تقدیرِ افسون شده سر در پی دامانت دارد چون سگی؛
گاه بذر شادی می فشانی، گاه بذر ماتم،
فرمان می رانی بر همه و پاسخ نمی گویی به کس.

گام می نهی بر مردگان، ای زیبا، تحقیرکنان؛

Hymne à la Beauté

Viens-tu du ciel profond ou sors-tu de l'abîme,
O Beauté? ton regard, infernal et divin,
Verse confusément le bienfait et le crime,
Et l'on peut pour cela te comparer au vin.

Tu contiens dans ton œil le couchant et l'aurore;
Tu répands des parfums comme un soir orageux;
Tes baisers sont un philtre et ta bouche une amphore
Qui font le héros lâche et l'enfant courageux.

Sors-tu du gouffre noir ou descends-tu des astres?
Le Destin charmé suit tes jupons comme un chien;
Tu sèmes au hasard la joie et les désastres,
Et tu gouvernes tout et ne réponds de rien.

Tu marches sur des morts, Beauté, dont tu te moques;

پیش‌نویس مؤخره
(برای چاپ دوم گل‌های شرّ)

آرام چون حکیمان و فروتن چون نفرین‌شدگان،
...گفته‌ام:

دوستت می‌دارم، ای زیباترینم، ای افسون‌نگرم...
بارها...

عیش‌های بی‌عطشت و عشق‌های بی‌روح،
شوق‌ت به ابدیت

که متجلی است همه‌جا، حتی در خود شرّ،

بمب‌هایت، خنجرهایت، پیروزی‌هایت، جشن‌هایت،
محلّه‌های غم‌زده‌ات،

عمارت‌های آراسته‌ات،

باغ‌های آکنده از آه و عشق‌های دزدانه‌ات،

تاریک‌روشن غروب

روز به انتها می‌رسد. آرامشی بزرگ به جان‌های بی‌نوا ی خسته از کارِ روزانه می‌نشیند، و افکارشان به رنگ ملایم و مبهم شامگاه درمی‌آید. اما از بالای کوه، از میان ابرهای رقیق شب، صدای زوزه‌ای بلند به بالکنم می‌رسد، آمیزه‌ای از فریادهای گوشخراش که در هوا به آوای ماتم بدل می‌شود، شبیه صدای دریایی که برآید یا طوفانی که برخیزد.

کیستند این تیره‌بختان که شب آرامشان نمی‌کند و مانند جغدها آمدن شب را نشانه‌ی غوغا و هیاهو می‌انگارند؟ این زوزه‌ی شوم از بیمارستانی تاریک می‌آید که بالای کوه است؛ و شب که دخان می‌کشم و به بحر آرامش دره‌ی بزرگ می‌روم — دلخور از خانه‌هایی که هر پنجره‌ی آن‌ها می‌گوید: «این‌جا اکنون آرامش است، شادی خانواده است!» — می‌توانم هنگامی که باد فرومی‌وزد اندیشه‌های حیرانم را با این بدلِ آوای دوزخ به خواب ببرم.

شامگاه دیوانگان را برمی‌انگیزد. یادم است که دو دوست داشتم که شب ناخوش‌شان می‌کرد. یکی‌شان در این ساعت هر نشانه‌ی دوستی و نزاکت را سوءتعبیر می‌کرد و هر کس را که از راه می‌رسید وحشیانه

فهرست الفبایی اسامی شعرها به فرانسه

Alchimie de la douleur	۱۷۹
Anywhere out of the World	۱۰۹
Au Lecteur	۱۳
À une heure du matin	۲۶۷
Bénédiction	۴۳
Bien loin d'ici	۱۴۷
Brumes et pluies	۵۳
Épigraphe pour un livre condamné	۲۲۹
Horreur sympathique	۱۷۵
Hymne à la Beauté.	۱۸۷
La Chambre double	۱۹۵
La Fin de la journée	۲۰۹
La Lune offensée	۲۵۵
La Pipe	۶۵
La Prière d'un païen	۲۱۷
L'Avertisseur	۲۲۵
La Vie antérieure	۳۹

La Voix	213
Le Coucher du Soleil Romantique	247
Le Couvercle	243
Le Crépuscule du soir	237
Le Cygne	151
Le Gouffre	251
Le Goût du néant	17
Le Jet d'eau	7
Le Jeu	69
L'Ennemi	35
Le Rebelle	221
Le Rêve d'un Curieux	167
Le Squelette laboureur	141
Le Vin des amants	57
Le Vin du solitaire	61
Le Voyage	91
Les Aveugles	113
Les Petites Vieilles	121
Les Phares	29
Les Plaintes d'un Icare	259
Les Sept vieillards	113
Les veuves	133
L'Examen de minuit	263
L'Héautontimorouménos	25
L'Homme et la mer	3
L'Horloge	191
L'Imprévu	271
L'Irrémédiable	19
Obsession	171

Projet d'épilogue	٢٠٣
Recueillement	٢٣٣
Rêve parisien	١٥٩
Spleen (2)	٧٣
Spleen (3)	٧٧
Spleen (4)	٨١